

Тетяна Мусієнко,
аспірантка ФСП НТУУ «КПІ»

НАСЛІДКИ ПРИЄДНАННЯ УКРАЇНИ ДО ДОГОВОРУ ПРО ЕНЕРГЕТИЧНЕ СПІВТОВАРИСТВО

24 вересня 2010 р. дійшов до свого логічного завершення дворічний переговорний процес щодо приєднання України до Енергетичного співтовариства. Міністр палива та енергетики України у м. Скоп'є (Македонія) підписав відповідний Протокол, який юридично формалізував приєднання України до Договору про Енергетичне співтовариство [1]. 15 грудня 2010 року відповідний Протокол ратифікувала ВРУ, 31 грудня 2010 року Закон України «Про ратифікацію Протоколу про приєднання України до Договору про заснування енергетичного співтовариства» підписав Президент, а 1 лютого цього року відповідний Закон вступив у силу [2].

Приєднання стало можливим після виконання Україною низки передумов, висунутих країнами Енергетичного співтовариства, ключовими серед яких були здійснення комплексу заходів з підвищення ядерної безпеки українських АЕС відповідно до вимог МАГАТЕ, а також гармонізація законодавства України у газовій сфері із нормами відповідних директив ЄС.

Перша передумова була виконана ще у лютому 2010 р., коли в Україні було завершено реалізацію Спільного проекту ЄК-МАГАТЕ-Україна з оцінки безпеки українських атомних електростанцій, яка підтвердила відповідність енергоблоків вимогам міжнародних стандартів з ядерної безпеки. Виконання другої передумови відбулось у липні 2010 р., коли Верховна Рада прийняла Закон України "Про засади функціонування ринку природного газу". Цей закон визначає нормативну базу для створення конкурентної моделі ринку газу в Україні. Зокрема, він встановлює принципи нової моделі організації українського газового ринку, які відповідають положенням європейських газових директив (Директива 2003/55/ЄС, Регламент ЄС 1775/2005).

Приєднання України до Енергетичного співтовариства відкриває для неї як нові перспективи, так і накладає серйозну відповідальність у реформуванні

національного енергетичного сектору та забезпеченні надійності поставок енергоносіїв до країн ЄС. Як сторона Договору про Енергетичне співтовариство Україна отримує доступ та стає повноправним учасником внутрішнього ринку електроенергії та газу Євросоюзу. Українські газотранспортна та електрична мережі стають частинами європейських, що вимагатиме від України системної роботи з підвищення їх рентабельності та досягнення їх відповідності сучасним вимогам екологічної безпеки. Енергетичний сектор України функціонуватиме в рамках загальної регуляторної бази ЄС, що повинно забезпечити прозорі механізми формування тарифів на енергоносії та дотримання правил конкуренції, а також суттєво сприятиме залученню інвестицій в енергетичну галузь[1]. Це у свою чергу відкриває шлях до реалізації домовленостей між Україною та ЄС щодо модернізації української ГТС. Але для цього буде необхідно продовжувати послідовну роботу з подальшої адаптації українського законодавства до відповідних норм Євросоюзу.

Відповідно висновків Центру сприяння впровадженню реформ в енергетиці, участь в Енергетичному Співтоваристві - це форма економічної інтеграції до ЄС у сфері енергетики, яка є невід'ємною складовою повної інтеграції країни до Європейського Союзу. Відтак, Україна в енергетичній галузі фактично набуває статусу, який вона матиме в разі членства в Європейському співтоваристві [3].

Відповідно до зобов'язань, які містяться у протоколі стосовно приєднання України до Енергетичного Співтовариства, влада повинна до 2018 року суттєво змінити українське законодавство у сфері енергетики, довкілля, конкуренції, відновлювальної енергії та стандартизації. Такі зміни мають бути максимально наближеними до змісту положень *acquis communautaire* ЄС. Одним із ключових завдань залишається імплементація Директиви 2003/54 шляхом комплексного перегляду Закону України "Про електроенергетику" [2].

Набувши повноправного членства в Енергетичному Співтоваристві, Україна отримає наступні вигоди:

- кращі можливості для залучення інвестицій в модернізацію газових мереж, енергогенеруючих потужностей (із збільшенням їх експортного потенціалу),

передавальних і розподільних мереж та інших енергетичних проектів. Це суттєво покращить привабливість енергетичних компаній в процесі їх приватизації;

- вільно торгувати енергетичними ресурсами в країнах ЄС завдяки єдиному регуляторному простору та зоні вільної торгівлі (без мита та кількісних обмежень);
- зміцнить енергетичну безпеку України за рахунок додаткових можливостей для диверсифікації джерел постачання енергоносіїв та механізму для скоординованого реагування на надзвичайні та кризові ситуації;
- покращить екологічну ситуацію в довкіллі та створить умови для більш динамічного розвитку відновлювальних джерел енергії;
- додаткові можливості для використання свого експортного потенціалу, створивши єдиний технічний простір в електроенергетиці.
- кінцеві споживачі електроенергії та газу зможуть вільно обирати постачальника енергоносіїв за найбільш прийнятними цінами та умовами постачання без дискримінації та утисків [3].

Підсумовуючи наслідки приєднання України до Договору про енергетичне співтовариство, відзначимо також що Україна фактично пододала новий рубіж на шляху вступу до Європейського Союзу. Багато держав, які хочуть стати членами ЄС не можуть цього зробити саме через неузгодження умов їх приєднання до Енергетичного співтовариства. Прикладом є Туреччина, яка протягом останніх 4 років безуспішно веде переговори щодо умов її приєднання до цієї міжнародної організації.

Список використаних джерел

1. Договір про заснування енергетичного співтовариства/ Офіційний переклад. - [Електрон. Ресурс]: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Закон України «Про ратифікацію Протоколу щодо приєднання України до договору про заснування енергетичного співтовариства» від 15.12.2010 № 2787-VI [Електрон. Ресурс]:<http://zakon.rada.gov.ua>
3. Центр сприяння впровадженню реформ в енергетичці [Електрон. Ресурс]: Коментар щодо підписання Україною Протоколу стосовно приєднання України до

Договору про заснування Енергетичного Співтовариства -20.02.2011 р. – Режим доступу: <http://erfc.com.ua>.